

ТЮБЕШИУ Россеини вице-премьери Дмитрий Козак бла КъМР-ни Башчысы Юрий Кокос 2018 жылда Къабарты-Малкарны экономикасыны айнууу бла байламлы вопросланы сюзегенди

Москвада Россей Федерацияны Правительство-суну Председатели орунбасары **Дмитрий Козакны** бла Къабарты-Малкарны Башчысы **Юрий Кокосуну** эки жолы тюбешулер кыралганды. Анда республиканы социал-экономика айнуууну эм 2017 жылда регион бюджетине калай толтурулганы эсептерин, бюджетле аралы байламлыкыла вопросланы, 2018 жылда экономиканы тохташуулу айнууу жаны бла регионга салынган борчланы сюзегенди.

КъМР-ни Башчысыны бла **Правительствосуну пресс-службасы.**

Парламент

Административ бузукълукъланы кодексинде тюзетиулеге къарагъандыла

КъМР-ни Парламентини кезиулю президиумуну кезиулю жыйылуунда депутатла 25 сорууга къарагъандыла. Аны спикер Татьяна Егорова бардыргъанды.

Башха законпроектлени арасында КъМР-ни Административ бузукълукъланы кодексини 8.5-чи статьясына тюзетиуле сюзолгенди. Законлук эм право нызам жаны бла комитетни башчысы **Михаил**

Кривко анылатханыча, анда муниципал финанс контроль бардырган эсеплеуоу органланы ишлерини нызамы белгиленгенди.

Ол санда жер-жерли власть оргналада финанс контроль толтурулгъанда административ бузукълукъланы этилгендени юсюнден протоколну жарашдырырга эркинликлери болгъан къуллукчуланы тизмеси кенгертилгенди. Ол а эсеплеуоу оргналагъа борчланы бийик

даражада тамамларга онг берликди. Бюджет, налогла эм финансла жаны бла комитетни башчысыны орунбасары **Сафарби Маремуков** «КъМР-де бюджетни кырау эм бюджет процессини юсюнден» республикалы законну 47-1-чи статьясына зтилген тюзетиулеге бла шагъарей этгенди. «Халкъ усталыкъланы юслеринден» законнга тюрлюнулеге да къаралганды. Документ фе-

дерал излемле бла келишдирилгенди. Парламентарийле федерал законланы проектлерини да сюзегенди. Кенешчи, ала КъМР-

ни Парламентини кезиулю пленар жыйылууну 22 февралда бардыргъа келишгенди. **КъМР-ни Парламентини пресс-службасы.**

2018МАРТ

РОССЕЙНИ ПРЕЗИДЕНТИН АЙЫРЫУНУ КЮНО

ЧЁП АТЫУ Регистрация этилинген кандидатланы эмга аланы кёрзюнген политикла партиаланы эслерине

2018 жылны 14 февралында 10 сагъат 00 минутда Къабарты-Малкар Республиканы Айырыу комиссиасында (КъМР, Нальчик ш., Ленин ор., 27) 2018 жылда 18 марта Россей Федерацияны Президентини айырыуа регистрация этилинген кандидатланы эмга регистрация этилинген кандидатланы кёрзютген политика партиаланы араларында телерадио берилени регион кырал оргнациацияларына каналларында хабарсы эфир заманын кулешир муратда чёп атыу боллукъды.

Къыш Олимпиада - 2018

Биринчи майдалла кёллендиредиле

Россеилиени бу къыш Олимпиада да жетишмелери бек магъаналыга саналыкълары сезюсюдо. Нек дегенде кыралны кеп айтхылыкълары спортусуна Оюналга къатышырга эркинлик берилгенди. Алай бла эршиуленни 4-чю кюнине россеили спортула эки майдал къытхандыла. Аладан биринчисин - «юмюшю» - командагъа фигурный катанидан спортуларыбыз келтиргенди.

Доммакъ майдалга дагъыда шорт-трекчи Семён Елистратов 1500 метрге эршиуде тийишли болгъанды. Финише жетип бара, аны алдындагы экеулен жыгъылдыла. Семен, абызырамай, барыуун тохтамай ючюнчю жерге чыкъганды.

Россеини Олимпиада комитетини башчысы Сергей Жуков спортуларыбызны бу жетишмелери бла алгъышлагъанды. «Оюна энди башлана турадыла, ол себеден бизни жашланы бла къызланы улуу хорламлары алда болгъанларына толу ийнанам», - дегенди ол. РФ-ни спорт министри Павел Колобков да фигуртистерибизни майдаллары ала дуняда бек кючлюледен бирлери болгъанларыны белгисидиле, деп чертгенди.

Ыйх кюн биатлондан да бир нечча старт бардыргъанды. Алай алада бизникиле саугъалы жерлеге чыгълмагъандыла. Матвей Елисеев бла Антон Бабинов ол эршиуленден сора 50 бек кючлюлени къауумна да тоушаламгъандыла.

Материал басмагъа берилген кезиуде тиширула пасьютдан стартха чыкъган эдиле. Татьяна Акимова бла Ульяна Кайшева биринчи номерни ызындан бир минутдан артыкъ замандан сора атлангандыла. Алай а майдал кюллю болур тынч туюлюдо.

Сизиге салайык, бу Оюналга 169 россеили спорту къатышдыла. Биюнюлюкде бизникиле майдал тизмеде 10-чудыла (1 «юмюш» бла 1 «доммакъ»).

Кезиулю отчет газетини орта кюнню номеринде басмаланырыкъды.

Басмагъа **ТАППАСХАНЛАНЫ** Аминат хазырлагъанды.

Пріём

Тинтирча тарыгъыулану энчи контрольгъа алгъанды

КъМР-ни Парламентини Председатели **Татьяна Егорова** «Единая Россия» партианы Председатели Дмитрий Медведевини Регион жамуат приёмныйнде республикада жашаган бир къауум адам бла тюбешгенде эмга ала тарыгъуларына бла тилеклерине тынгылагъанды.

Ол кюн спикерде 10 адам болгъанды. Ала айтхан жарыулану асламысы уруну пенсияны гичелени, иш табалмай къыйналыу, жашуу журтну тарыгъы, коммунал жумушла ючюн борчуну уллулугуу бла байламлы эдиле. Хасанинда суу жагъаланы бегитмей жарамзалыгын айттып, анга

себеплик этилирин тилеп келгенле да болгъандыла. «Мен сени шувекимге» деген жандурулукълары оргнациацияны келешилери уа месиз итеге бир ышыкъ кырау онг излегенди.

Тарыгъулану бла тилеклени бир бирлерине кере олагъат окуяна тийишли мадарла этилгенди, тинтирге керек болгъанлары уа Татьяна Егорова кеси контрольгъа алгъанды. Бир бирлеге уа законна аныгълтыргъа керек эди да, алай болушукълар да этилгенди.

КъМР-ни Парламентини пресс-службасы.

Муратпаны

Субъектле бютонда жууукълашырча

Сочи-2018 россеили инвестиция форумуну кезиуде Къабарты-Малкар Тула область эмга Чувашия Республика бла сатуу-алуу-экономика, иму-техника эмга культура жаны бла бирге ишлеуоу юсюнден келишимлеге къол саллыкды. Документле орода байламлыкъланы кючлендирге топ экономика эмга праволу болула кыраууга, регионланы молк субъектлерини бютон жууукълашдырырга, промшленый эмга эл молк продукцияны бир бирге жиберуоу кэбейттиге, иму-тинтиуу эмга маданий проектлени бирге толтурууга артыкъдуу эс бурлулганды.

КъМР-ни Башчысыны бла **Правительствосуну пресс-службасы.**

Рекора

«Алтын» - Мария Ласицкенеде

Проходночы атлетчи Мария Ласицкене (Кучина) бу кюнде Словакияда бардырылган «Vankobystricka latka» эршиуледе хорлогъанды. Ол анда 2,02 метрге секирип, битеу бошка спортуларыны озганды. Алай бла жерлешибиз ий кесек заманын бийикте секирюде дуняда биринчи жерни алады.

КУЛЬЧАЛАНЫ Зульфия.

ЖЫЙЫЛУУ

Битеу бёлмелени ёсюююню жоллары баямдыла, энди къадалып ишлерге керекди

Правительствону ююнде РФ-ни Президентини «Узакъ болжаллы экономика политиканы юсюнден» 596-чы эмга «Кыралгъа башчылыкълары этну системаны асламы блжюмлерини юслеринден» 601-чи номерли указларын тамамлау жаны бла ишчи къауумну жыйылууу этгенди. Аны экономиканы айнууу министр Рахойланы Борис бардыргъанды. Анга кырал кенешчи **Найби Бозиев** эмга КъМР-ни Башчысыны инвестиция политиканы эм инновация жаны бла энчи келечики **Хочим Кармоков** да къатышхандыла.

Борис Магомедович, жыйылууну ача, кыралны башчысыны май бирдукълары социальны сферда халны иги жаняны торлендирге себеплик этгенлерин чертип, аланы толтуруу артыкъда маганалы болгъанлы белгилегенди. 596-чы указ жашауда къалай бардырылганыны юсюнден баш доклады да ол этгенди. Анда уа сёз экономиканы айнуууну юсюнден барды. Министр белгилли этген шартлагъа кёре, 2017 жылда республиканы кесинде чыгъарылган продукцияны ёлчмени 151,2 миллиард сом болгъанды, ол а былытны тарихлерини 101,3 проценти тенгли бирди. Ол санда промышленностьа 36 миллиард сом багъасы товарла жарашдырылгандыла. «Эл ююнде ёсюу бютонда асламы: продукцияны багъасы 46,2 миллиард сомгъа жетеди, ол а аны алдында кезиуно 103 проценти тенглиди», деп билдиргенди докладчы.

Ол кырулушда, розница сатуу-алууда болуму да билдиргенди. Айлыкъланы юсюнден айтханда уа, аны орталык ёлчмени 22180 сомгъа жетгенди эмга 2016 жыл бла тенгешдиргенде, 3 процентте өсгенди.

Указда бийик технологияны ишчи жерле

Дагъыда указгъа тийишлиликде регионну экономикасыны айнууу праволу база бла толушлай жалгъылынгъа керекди. Бу излемле да толтурулгандыла. КъМР-ни 2034 жылгъа дери социальны сферасын бек экономикасына айнуууну стратегиясы, бу кезиуде прогноз план, 2027 жылгъа дери бюджетни толтурууну прогнозу, республиканы айнуууну схемасы эм башха документле бардыла. Федерал излемлеге тийишлиликде КъМР-де стратегияны планын проект жарашдырылганды, ол жууплы оргналары кыраууна берилгенди.

Биюнюлюкде республикада 22 кырал программа толтурулады, алай бла битеу сфераланы айнуууну жоллары белгиленди. Бытыр аланы жашауда бардырылгъа 26,9 миллиард сом къоратылганды. «Чырмаулагъа да къарамай, битеу социальны борчла тамамлангандыла. Анга уа мен башында белгилли этген шартла да шагълтык этедиле», деп чертгенди ол.

Субъектлеге инвестиция политиканы игилендирге борчла да салынгандыла. Бытыр республикада асламы капиталда инвестициялары ёлчмени 39,5 миллиард сом болганды. «Аны кёбюсюн энчи бизнесменле тамамлагандыла. Ол а республикада инвестиция хал иги болгъанына, энчи иеллиге тийишли онгла кыралгъанларына шагълтык этеди. Алай бла биз бытыр ахыр юч жанын ичинде инвестициялары кёбейтени он регионну арасына киргениюз», деп къошханды министр.

Ахыры 2-чи бетдеди.

Программа

Инвестиция проектлеге - 500 миллион сом

«Шимал-Кавказ федерал округну айнуууну» федерал кырал программасына тийишлиликде Къабарты-Малкаргъа бийыл федерал бюджетден эл молк эмга промышленностьа производство бек байламлы инвестиция проектлени бардырырга деп 500 миллион сом белонгенди. Ол ахчаны Бахсан районда пластик орунла чыгаргъан заводну жангыртууга, Прохладна районда селекция-урлукчулукълары араны кыраууга, Чегем районда бетон чыпыланы заводну кырулушуна эмга Урван районда лакла, боула чыгаргъан предприятие ишлеуге къоратырга белгиленди.

КъМР-ни Башчысыны бла **Правительствосуну пресс-службасы.**

ОРУЗЛАМА Февраль бла мартада биз къалай солубуз

Февраль						
Баш	Геу.	Бар.	Орта	Бай.	Шаб.	Ыйых
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28				

Март						
Баш	Геу.	Бар.	Орта	Бай.	Шаб.	Ыйых
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11

солуу эм байрам кюнде
 ишчи кюнде

КЕНГЕШ

Май указы кыалай толтурулганларыны юсюнден тынгылы селешуу

Кыбарты-Малкыар Саулык саклау министрствосуну кезиуно кенгешинде бытыр республиканы районлары Р.Ф. Президентини май указыны кыалай толтурулганларына кыаралганды. Анга КЪМР-ни Правительствосуну Председатели биринчи орунбасары **Таймураз Ахохов**, республиканы кырал кенгешчиси **Нагби Бозиев**, саулык саклау министр **Марат Хубиев**, уруну, иш бла жалчытуу эм сошка куруулу министр **Тубейланы Альберт**, муниципалитетини администрацияларыны келечилери эм ара бөлгичиланы баш врачлары кытышанды.

Жыйлынуу ача, Марат Хубиев ауушхананы санын азайтуу жаны бла бытыр не мадар этилгени юсюнден айтханды. Алай бла кван тамырлары бла жоречилери аууган сау суланы араларында 100 миңден 411 адам елгенде, ол «жол картада» белгиленгенден 22 проценте азды. Дагыда кыаганакланы миңден төрткүсө, ол да белгиленген көрмөдөн 32,8 проценте азды. Туберкулёздан аууганналар а 100 миңден 6-сы ауушканды – юч көрөгө аз.

Кургда эм Шордаково элдеде фельдшер- акушер пунктка ишлеп башлаганыларын билдиргенди. Кырал эмда адамла болушуп, Бахсан шахарда гемодиализ ара ишленгенди, республика бла Миллет саулык саклау служба болушуп, медицина учрежденияла 80-ден аслам оорудование алынганды.

Бытыр фторографияны этелени саны юч көрөгө көбейгенди. Министр айтхандыкы, анга районланы администрацияларыны башчылары иги себеплик этилгенди. Ол дагыда туберкулёзга кыа жулжадала былай аппаратура бек тозураганын да белгилегенди.

Бытыр раждан аууганнаны саны (100 миң адамдан 134-сү) «жол картада» белгиленгенден 4,5 проценте көбөрүк болганды. Андан ауушхананы асламысы Прохладна, Лескен эм Май районладанды. Аны сылтау - кеслерине замандыа кыаратай, ауруну оздурганларындан.

Бюгонюкде онкологидан бактыган стационарлада жангы технологияланы - флюоридика терапияны, брахиотерапияны апаратканы жайыраганды. Районла аралык кеп профильли болгонда да тийишли бөлүм ачылганды, анда бийик технологи я операцияла да этилди. Бу жаны бла иш мандан арысында да тири бардырылыкды. Болсада жангы онкодиспансер ишленсе иги болуугу да айтылганды.

Жоллада авариялада өлгөнүн саны да аз-маз көбөйгени белгиленгенди. Ачыганыны көбүсү, ауур жарала алып, болгондагы жетпей ауушканды. Аварияланы асламысы Прохладна шахар

Р.Ф.ни Президентини «Россей Федерацияда демография политиканы бардыруну юсюнден» буйругун толтуруну юсюнден саулык саклау министрни орунбасары **Асанланы Алим** айтханды. Статистика шартлагыа көрө, бытыр республикада 11092 сабий тууганды. Бурунгу жыл бла төнгөшүргөндө, ол 1099 сабийге азды. Аны сылтау – озган өмүрдө токсанычыны жыллада тууганла юйөрлө кырал төбегерленгенди. Ол кезиледе уа, белгилесича, аз бала жаратылганды. Кыалай-алай болса да, болгуну тозутуу жаны бла тийишли иш бардырылады: сабий кетеринуо профилактикасы, сауукларында кемчиликтеги ючюн сабийери болмаганын багыруу. Бытыр тийишли эсепте 1225 юйөр бар эди; аладан ЭКО деген амал бла 121 тириуруга болушук берилгенди.

Тубейланы Альберт сабийлерине юч жал толгуну дери кырал очюн отпкуча чыктыган тириуруга кыралдан кыалай болушук берилгенин эмда биринчи сабий тапханга ай сайын кыалай бир ача төлениргени юсюнден билдиргенди. Районлада саулык саклау бөлүмлени ишлерин юсюнден Май, Прохладна эм Черек районланы ара бөлгичиланы баш врачлары Татьяна Анкушина, Виктор Ан, Акыланы Махти эмда Чегем районну администрациясыны башчысыны социал вопроста бла байламды орунбасары Жанна Аришьева хабарлаганды.

Кенгешни ахырында Марат Хубиев Чегем район бла КЪМЪУ талаа жылны байламдыкыда ишлегерлерин, школуларга медицина усталык алырча эмда иш бла жалчытыра онлга кыралга медицина, бирсилеге юлгө болууга керекликсин айтханды.

Марат Хубиев арт жыллада саулык саклау бөлүмюно мюлк-техника мурдорун игилендируге аслам эс бурулганын, бийик технологияны амаланы синдируге, диагностика бардырыгы, медицина болушук бериге онг чыккыгынын айтханды. Бытыр республикалы багыруу-физикультура диспансер игилендиргенин, психоневрология диспансерин бөлүмю эм туберкулёздан аууганналарга бактыган диспансерин инженер коммуникацияларына ремонт этилгенин, сора дагыда жангы перинатал ара ачылганын, Былымда, Тобен

Таймураз Ахохов сагынылган проблемаланы толусунай ачыкларга, аланы тамамларча амаланы да айттыга керекликсин чертегенди.

КЪМР-ни Саулык саклау министрствосуну пресс-службасы.

Битеу бөлүмлени ёсююню жоллары баямдыла, энди кыадалып ишлерге керекди

Ахчы. Алы 1-чи беттеди.

Бюгонюкде уа республиканы инвестиция портфельинде 1,3 триллион сом багысыа проектле бардыла. Ала жашауда бардырылса уа, 40 миңден аслам ишчи жер кыралтыкты. «Былайда бытыр бир нечча артында маганыла проекти жашауда бардырыга кылуубузда келгенин айттыга эдим. Ол санда Бахсан районда агротехнопарк ишлеп башлаганды, Прохладна томат паста жашадырган производствосун уа Россейде бек улландан берил болдукту.

Тырынаузда чабак ёсдорун мюлк кыралганды. Ол толу кючю бла ишлеп башласа, бир жылга 50 тонна чабак, 3 тонна икра чыгырыга мурат барды» - деп билдиргенди докладчы эм башха проектины юслеринден да айтханды.

Ахырында ол приватизация программаны толтуруулай кыалганын, объектлени сатардан алга тийишли жумушлар бардырылмаганын юслеринден да айтханды.

596-чы указыа эл мюлкю айнтыуу, элчилени жашау халларын игилендирүү жаны бла буйрукла да бардыла. Ала кыалай толтурулганларын эл мюлк министрни орунбасары **Махчил Шетов** билдиргенди. Аны айтханына көрө, бу сферда иги жангыа торлениуле багымдыла, ёсюю бютюнда жергиликде эсленди. Ол санда терек бачачылыкты ышачылыкты ултуруу. Доклады билдиргенича, терек бачхананы тау текледге ёсдорю жаны бла мадарла толтуруладыла, ол а жерни фидайла хайырлаганыга онг берилди.

Бюгонюкде уа МФЦ-лада 350 кырал эм муниципал жумушун толтурууга болушук. Бытыр алада 610 миң адамдыа болушук этилгенди, ол санда гитче эм орталык бизнесге аз.

Документде дагыда власть органдары ишлеринде ачыктыкты жалчытырга кереклик да жазылыгы. Министр билдиргенича, толтуруучу власть органда жарашадырылгычталаруу база Интернетде басмалангандыла, хар адам да аланы окуп, эсгертиле этерге эркиндиле.

601-чи указыа кырал толтурулганын юсюнден «КЪМР-де кырал эм муниципал жумушун толтуруу жаны бла кеп функциялы ара» кырал учрежденияны директору **Аслан Афаунов** бла КЪМР-ни Башчысыны Администрациясыны кырал кыулук эм кадрла жаны бла управлениасыны таматагы **Алихан Емүзов** да аланы эткенди.

Жыйлынуу ахырында жууалы органдагы май указынаны тамамлау жаны бла буйрукла берилгенди.

ТИКАЛАНЫ Фатима.

ЖАМАУАТ ПАЛАТА

Шауданларыбызны чокчурак суулары тарккыймаз ючюн

КЪМР-ни Жамуат палатасыны Жаш төл советини члени **Лина Канкулованы** башламчылыкты бла республикада шауданланы тегереклери тапландырыладыла, деп билдиргенди ле органын пресс-службасындан.

Лина Канкулова айтхандыкы, кере, ала алгыа Акъ-Сууда кезиуно тийерсин тазаларга сие эдиле, алай кюнню халы осалдан бу жумушун толтуралмагандыла. «Бизге башхасын сайларга тошгенди. Ол а тийиш токул эди, республикада шаудана көп-дөп. Ол себептен эм таза кезиуно, адамлага да жетерге жетип болган жерни излей, Тырынаузда Чернобылда авария салган хатанын кетериге кытышханыла журметтерине парда гара суу чыккыган жерни тегеринде тапландырырга келгенин билди. Шахары администрация

кырулушчула болушкандыла, тегерекни кир-кипчиден бла эски бетон чыпылгандан кесибиз тазалаганбыз, - деп билдиргенди советни спорт, туризм эм саулыктуу жашау бардыруну ниетин жайну жанына комиссиясыны башчысы **Саркылуваны Магомед**.

Советни башчысыны орунбасары **Чечелнаны Рустам** а, бу проекте кытышханыла айланып, кес ийралыккылары бла былай маганалы ишлени тамамлау социал эм табылганын сакталган организацияла улуу болушукты болганын чертегенди. Ожолоноттура кыдууретибизни короруула улуу кюшумчулык этгеринден тышында, бу отгурулу иш бла кюшөгери тентгирин, жаш төлню да келдендиределе, деп кюшканды ол.

благ бирге шауданы жуундан, кырдан, чапыркаландан сакларча башын жахландыла, тегерекни бегитгенди эм сууну кескесууну юсюнден билдирди бла кыага орнатхандыла.

«Оборудованианы салгырга

КУЛЬЧАЛАНЫ Зульфийа.

сыны башчысы **Жаппуланы Русландан** ырызлыкты алгандан сора жумушубузга киришгенибиз» - дегенди ол.

Алай бла палатаны Жаш төл советини члени **Кыбарты-Малкыар кырал аграр университетини студентлери**

Документле

Кыбарты-Малкыар Республикада табытгазны мотор отпукчунуа бютюн кенг хайырлангыча этиу жаны бла правительствую комиссияны кыауумна торлениуле кийриуну юсюнден

Кыбарты-Малкыар Республиканы Правительствосуну

БЕГИМИ

2018 жыл 8 февраль

Нальчик ш. №15-ПП

Кыбарты-Малкыар Республиканы Правительство **БЕГИМ** этеди:

Кыбарты-Малкыар Республикада табытгазны мотор отпукчунуа бютюн кенг хайырлангыча этиу жаны бла правительствую комиссияны Кыбарты-Малкыар Республиканы Правительствосуну 2018 жылда 20 октябрьде чыгарылган 189-ПП номерли **Бегими** бла кыбыл керюлгөн кыауумна былай торлениуле кийирге:

а) Правительство комиссияны кыауумна бу адамланы кышарга;

Безикова И.С. - Кыбарты-Малкыар Республиканы Энергетика, тарифле эмда жашуу журтле надзор этиу жаны бла кырал комитетини

Кыбарты-Малкыар Республиканы Правительствосуну Председатели

МУСУКЛАНЫ А.

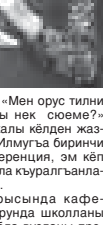
Орус тилни уста билиу - жетишимлени себеби

Кыбарты-Малкыар кырал университетде тамата класланы тамамларн жумушла аслам болмаганын, алай а алыкча болмаганын жашырмаганын ачык республикалы олимпидалары башлангандыла. Аны вузуну орус тил эм битеуле тил билим кафедрасы кыраганды.

Бу конде уа аны филология бөлүмю - орус тилге аталганы - озганды. Битеу да райондан келерини бу предметден билимлерин сынарга

бөлмаганын, алай а алыкча тамамларн жумушла аслам болмаганын жашырмаганын ачык республикалы олимпидалары башлангандыла. Аны вузуну орус тил эм битеуле тил билим кафедрасы кыраганды.

Бу конде уа аны филология бөлүмю - орус тилге аталганы - озганды. Битеу да райондан келерини бу предметден билимлерин сынарга

500-ден аслам жаш бла кызы келгенди. Ишле уа битеуроссей олимпидаланы сурамлары эсге алынып кыралгандыла.

КЪМР-ни Правительствосуну Председателини орунбасары **Таймураз Ахохов** эм битеуле тил билим министр **Нина Емүзова** орус тилни школада окутуучуларга болушук берилгенин юсюнден билдиргенди. Семинары башчысы **Башиланы Светланга** да улуу жумушун бардырыганын эм анга деп майдан жарашадырганлары ючюн ыспас эткенди.

Ызы бла сагынылган предмет бергендени ишлеринде тобеген кемчиликлени, жетишимлени да юслеринден айта, бытыр республика Россейни педагог кадрларын аттестациялау кытышханын эсгертенди. Анда керюмдю аман

бидиргенди. «Мен орус тилни эм культураны нек союме?» регион даражалы көлден жазма конкурс, «Илмуга биринчи атлам» конференция, эм кеп башха жумушла кыралганын айтханды.

Мындан арысында кафедраны мурдорунда школланы усталарына бла вузуланы преподавательлерине педагог интернатураны, «Орус тилни окутууга союбиз» деген мобильли билим берүү курсуну ачарга мурат болганын ачыгылап, университети келечилери мектептеде окуйтхана бла чыгармачылык байламдыкда урунуга талпынганын белгилегенди.

Университетни юйретиу эм социалдык жаны бла проректору **Ауес Кумуков** проекти кыйматтыгынын черте, вуз ЕГЭ-леде жюз балла алган абитуриентлени ашыгып сакталганын билдиргенди.

Ызы бла көлден жазмадан олимпиданы алычларын айтканын билдиргенди. Докладагы тынгылап, бир бирлерине оюмдары да ачыклагандыла.

бидиргенди. «Мен орус тилни эм культураны нек союме?» регион даражалы көлден жазма конкурс, «Илмуга биринчи атлам» конференция, эм кеп башха жумушла кыралганын айтханды.

Мындан арысында кафедраны мурдорунда школланы усталарына бла вузуланы преподавательлерине педагог интернатураны, «Орус тилни окутууга союбиз» деген мобильли билим берүү курсуну ачарга мурат болганын ачыгылап, университети келечилери мектептеде окуйтхана бла чыгармачылык байламдыкда урунуга талпынганын белгилегенди.

Университетни юйретиу эм социалдык жаны бла проректору **Ауес Кумуков** проекти кыйматтыгынын черте, вуз ЕГЭ-леде жюз балла алган абитуриентлени ашыгып сакталганын билдиргенди.

Ызы бла көлден жазмадан олимпиданы алычларын айтканын билдиргенди. Докладагы тынгылап, бир бирлерине оюмдары да ачыклагандыла.

ТРАМЛАНЫ Зукура.

Кыска влдириуле

Энергетиканы эмда газ бла жалчытууну аякыландыра

Быыл Кыбарты-Малкыарда инвестициялы программаланы жашауда бардырууну чеклеринде энергетиканы бла газ отраслын ойчытырга бир миллиард сомдон аслам бөлүмюккю. Ахча республиканы районларында кеп отлук борган аламын игилендирге кыратылыгында. Андан сора да, бир нечча гидроэнергетика объект ишлениркиди.

Онгары чекленгенде тынчылыкгыа

Россей Федерацияны Уруну, иш бла жалчытуу эмда социал куруулу министрствосуну бла Кыбарты-Малкыарны Правительствосуну кол салган келишини чектеринде быыл «Достуяк» сродо кырал программаны жашауда бардырыга федерал эм республиканы бюджеттен 13 миллион сом чаклы бөлүнгенди. Анга сакталгыла да созулуга топкыкты тийиши мадарла бардырылдыла.

Ата-анала EGЭ-ни кыалай берилгенин кеслери сынарыктыдыла

Школну быыл бошай турганын ала-аналары Бир кырал экзамен (ЕГЭ) кыалай берилгенин кеслери башлауында сынарыктыдыла. 20 февральда Кыбарты-Малкыарны муниципал билим берүү учрежденияларыны барысында да «Ата-аналага EGЭ-ни берюню

бир кюню» деген битеуроссей акция бардырылгыктыды. Ала школчула толтурууга тошере болушук заданиядан кыралган экзаменле жазарыктыдыла. EGЭ-ге кытышханы ишчи жерлерин, контроль материалларын, регистрация кыалай этгенин, экзаменлеге жиберилген материалла кыалай айрылгылгыктыды. Ала мухурла болганыларн бла кыалганыларын, алагыа контроль кыалай бардырылганын керюккю.

Ол экзамен этгенин басма органдары келечилери да бирге болушкыдыла.

КЪМР-ни Башчысыны бла Правительствосуну пресс-службасы.

Медицина

Кюн сайын, омакь кийимле кийип, кыолларында аруу гол кысылары бла, тууган жанига Аллахдан тилекте тилеп, алгыша айтып, Перинатал араны олында халк жыйылды. Ала кзууанчы халда, ачык жореклери бла сабийчиликни чыгарларын сактайды.

Халкыга бу насыпны келтириге болушхала врачдыла. Биз, сагынгылган араны баш врачч Гайылыны Алёна бу ушакь этгенбиз.

«Перинатал арадан чыккызын тиширчулага кош келгизиз энтта да деп ашырабыз»

- Алёна Азретовна, К.М.Р-ни саулык саклау министри орунбасары куулугун толтурган заманыгызда да, шендо ишгизде да ала эман сабий елмоние керомдлерин азайтууга кыйын салгыныс. Кыалай башланган эди бу иш?

Кертини бла да, 2006 жылны керомдлерин алгак, бизни республикада сабий елмоние 16,1 процентте жеткенди. Ол а Россияде бек бийик тарихилден эди. Биз бу проблема бла кюрешип, 2013 жылга эсепни 6,4 тюшюргөн эдик: СКФО да ол бек азга, Россияда уа азладан бирине саналган эди.

Врачла бирипти, бир оуноуга келип, кеп жылыны ичинде улуу иш бардырганыбыз шендо кзуандырды. Алгын Перинатал арага сабий талхан кеузиде саукыларыны заран тюшере болуклыгыны санындан жаныс да 40 процентте келе эдиле, энди уа ол керюндю 80 процентте жеткенди.

Арт жыллага дери тиширчула кеслерини жашаган жеринде район болыпчалыга баргандыла, баланы неда аяны жанына кюркюру болганалай а, аллага буюну не аппаратура, не дарманна табилмай елом кеп болгандыла. Арада уа хар тиширчула энци эс бурулды, сабий туру кеузиде дери мониторинг бардырылды.

Анда сора да, араны врачлары районлага белеюндюле. Ала тишиш халда саусулангы жыйылдыла, керек болса, стационарга жатдырадыла. Биз болушмай кыалган кыйын саусуллага уа

Светлана Развортова

К.М.Р-ни Саулык саклау министрствосу ара шакарлада багычылыга кювала береди. Дагында Интернетни болушулу бу бла федерал арада эман белгилли клиникала бла телеконсултацияла этер онглартыбыз да бардыла.

Ауруугу маралага жетпей турган сабийини багырга кел заман кетеди. Ол ата-аналага, ача кюратуундан сора да, психология жаны бла тынч болмаз? - Перинатал ара керекли препаратла бла эркин жалчылынады, аны себепли ата-анала багыууга кюрчан этмедиле. Кертинин айтамын: ауруулугу жетпей турган бир сабийини багышууна юч жосу - тюрт жосу минг сом кетеди. Барыбыз да анылагандан, аллай бир ачаны ата-аналаны кебюсю тейлелуулук туюл эдиле, аллай кырал медицинаны жайырындан бютюнлюкдө бешжозграммалык балчыкчаланы жашууларын окуна сакчалыбыз.

- Перинатал араны жангы мекямы да ишленди. Анда, баям, жангы технологиялага керге багыуу амалла болура.

Биз ЭКО туру муратдабыз. Ол жүрүшү тамалкычык спецалист Кулаковскинин арасында окулу келгенди, сертификаты барды. - ЭКО - ну хаккы кыалай бир болууду? - Ол хаккысыди. - Бир-бир проблема аналаны бу жаны бла биимисилкирини жакындада не болдыла, а аяны койтер амалла бармыдала? - Жангы Перинатал арада, совет

заманадада. Аналаны школу болууду. Быйла кабинетлени битеу республикада ачар муратыбыз барды. Школлада жаш аналаны биимлерини еддорюкюбиз - кыаганаакьга кыаргарга, ашатырга эм башха жумушлага да.

Саулууга бир турумну жокду деп улуу кыло болбай, сабий елмоние рюрге сойген ата-ана, бек биринчиден, саукыларына кяратууга борулдула. Алгы кван бериге эм инфекция жаны бла тинтириле керекди. Заманларны жетмей сабийле аспамысында инфекцияланы хаталарындан тууялды.

- Атылган сабийле уа бармыдала? - Жарыууга, бардыла. Биз ол затха кыажау корешедиз. Сабий табып, атып кетерге бозынган тишируулары нар бири бла психолог эм юрист ишлейди. Бирге ушакь этгенден сора, оюмларын тюрлендирип, балчыкчаларны кзууангы алып кетгенде да боладыла. Юч жылы ичинде кыюлгандыны саны эки керге азайганды. Алай, бизни кюрешюубюзде да кырамай, жылга алты-жетти кыаганаакь атылды.

Сабийни кыялуу болуп туурун кезимде окуна билемизди? - Шендою аппаратура бла кыялулары керюноп кыалады. Медицина керюмдлерин осал болса, сабийни кетериге кереклисин айтабыз. Алай тиширчуу бизни оюмуубуз да бий салмазга да эркинлиги барды.

- Кыалай эркин болган тиширчулары аспамыс бизни республикада тышнда табыла сабийлерини деген омон жорюйд. Ол кертимиди? - Статистикага керге, 2016 жылда республиканы тышнда сабий талханчыны аяны 230-түс жеткенди. Алай бизни арага уа башха субъектледен келгенлени саны юч керге кенди. Ала Москвадан, Москва областандан, Чеченден, Ингушетиядан, Дагьыстандан, Остиядан, Ростовдан, дагында башха кырамай оюмдору барды.

Перинатал арадан чыккызын аналага не айтуучусу? - Сау кыалгысыз демеибиз, хош келгизиз энтта да, деп ашырабыз. Шендо жаш юйюрлөе ючюнчю, тюртюнчю сабийле да тууялды. Ол бек улуу кюрчунды бизге. Он-биринчи, окенинчи керге анжынычды сынагында да бардыла. Тиширчу сабийге соймеклиг чекесиди, аналкыды жашаууну магынасы.

Ушаккы БМСЫЛАНЫ Марзият бардырганды.

Халкыбызны айтхылык уоланлары

Къайда да билими, фахмусу, адеби да таулуланы атын айтдырганды

Сейриери кызгалтыу

ХІХ ёмюрю экинчи жарымында Кавказ миллетлени маданиятларына российеле, тыш кыраллыла да айрысп эс буруп башлагандыла. Ол заманда тауу халккы кыолларындан келген адамларын табып, аяны юслери бла бизни эрттеги тарыхкыбыз, жыр-макъам маданиятыбыз, этнографийебыз бла шаштырей болды, ата-бабаларыбыз дунягыга энчи кыармаларына, аяны табыгьат акыларына, тин байлыкларына, аед-тёрелерине, жашуу халларына сеитр этгендиле.

Келген кыонакчылары аспамыс Орусбийланы Мырзакулуу жашы Исмайлыны юйюнде тохтагандыла. Аны аты бу регионю юсюнден жазган алимлени, кыачыланы да эскерип ишлеринде даым сагыныды. Исмайлыла бла аны койчу ючюн юсюнден немисли геолог, жолючу, Кавказны нести билген Герман Абиш, британы юрист, алыинист эм жазуучу Фрешфильд, венгри алыинист, алим Мориц Деши, немисли кыачы, алим, жазуучу Готфрид Мерцбахер эм башхала да жазгандыла.

Окуу

Исмайлыны эки жашы болганды: Сафар-Алий бла Науруз. Тамата кыарындаш 1858 жылда тукум элдеринде (бусатада Огарьы Бахсан) тууганды. Аны аты тарыхда кеп иги иши бла сакландыла. Аладан бири - ол кыарчадай-малкьар нарп аспону жыйып, тинтип, басмакы бергенди. Сабийлигинде ол мердиресе окуганды. Арта уа сабийлерини окутууга, койтериге орулу устаз тутханды.

Онтержилгытында жаш Терк областыны ара шахары, анынган маданияты, сюдо, басмасы болган Владикавказда реальный уилинше кирип, анда окуганды. Анда тау интеллигенцияны белгиле адамлары бла танышанды. Аяны аспамы бла шубулук жюрютуп турганды. Ала уа ол жыллада халкыбызны жаркыландырууну, аны жашуу болумун игилендирууну баш борчларына санагандыла. Ма аллай жерде тохташа башлаганды аны дунялыккыга кыарамы.

Инжилерибизни жыйып башлау

Реальный уилинше окугуй турганды, солууга келген заманында ол халк чыгармачылыкны инжилерин жыйып башлаганды. 1881 жылда уа орус тиле керюноп, ал эсон да кеси жазып, «Собрник материалов для описания местностей и племен Кавказа» деген журнланы биринчи номеринде кыарачай-малкьар нарп эпону кесегин басмалганды. Арт Эрозмени, Сосурукун, Рачыкьану, Кыаршавуаны юсюнден тауула киргендиле. Аяны юслери бла Брокгаузу бла Ефрон 40-томлык сёзлюклеринде (1897 ж.) «Нарт багырла» деген статьяны жазгандыла.

Ол кезимде Орусбий улу Петровско-Разумовский эл молк академияга окууга киргенди. Юч жылдан студентлени арасында азатлык ючюн кызгалтыла башталып, аны бир кесекте жабын кыргызан эдиле. Анда окугумдандан келге арта революцияга кыатышандыла.

Аламант кыонакчый

Ингилызи южюм Флоренс Грөөе 1874 жылда Минги тауга чыгарга жазыланганды, Орусбийлага келип, негерге Сотталаны Ахины алганды. Ол кезимю юсюнден этнограф былай жазды: «Биз барган элибюзде анда бек баш тукумдандан онбеш-оналтылыккы келетли жаш адамкы тюбегенил» - ол Исмайлыны тамата жашы эди. «Сударь», - деген эди ол бир керге Адольф Мурга (Индияны политика департаментинде ишлеган алим), ол Орусбийландан Уккулуга ётерге дегенде, атам мында болса, ол бизни бизни юйюбюзде кыонала болганыгызыны кесине сыйгта санагандан сора да, ол элге дери ашыры эди. Жашкчы орус школда окуганыны себепли кийингенди, кесин жюрютени бла да алгагы ушай эди, болсада анда миллет эчлиниги бек аламант кыылык хунери саклына эди...»

Ол заманыны юсюнден Бахсан ауууну келген россий алимле Всеволод Миллер бла Максим Ковалевский, табыгьатчылык, халкчылыкны жашаууну юсюнден жазса, былай сагындадыла: «Бу жерлиледен бири

Урусбийланы Сафар-Алий орус харфланы ююлгелеринде ана тилинде азбука жарашдыра турды... Тау татарлыла (малкьарлыла) тиллери, миллетликтери бла да башха халкчылары араларында апырмакчыкча турдыла. Ала бла чекде чыгыш жагында - остенили догерлиле, шимал эм батыш табда кыарбатылыла, кыбылда уа сванлыла жашайдыла.

Жолочуугуубузу бу Владимир Каздан башлаганды. Жол негерибиз Сафар-Алий болганды, Орусбийланы эли бийини жашы. Таулда айланганла ол болуму игилени ангыларкыдыла - аны битеу элден жууктуларга, атыкчылары болганы себепли ол бизни кыоналык кыонакчыйлык этер жерлеге элгенди...»

Шимал жанында

1887 жылда Сафар-Алий Кырымда терек башчала жаны бла практикчесин бошатыгандан сора аны Гродненский округда Воздвиженска слободага жибергенди. Терт жылдан аны, агачха кыаручу этип, Кострома губернияга, ызы бла Ярослав губернияда Угличге ийгендиле. Алай бла аны жашуу шимал жаны бла байлалы болганды.

Аны ары нек жибергенлерини сылтау, баям, азатлык ючюн кызгалтылауга кыатышкандыла болур. Анда да Урусбий улу таубий атын жюрюткенди, кыулууга ишлегенди. 1907 жылда шыньш Станиславны 3-чю даражалы ордени бла сауыланганды. 1915 жылда наводной советтик даражаны алганды. Улитке ишлеган заманды, 1894 жылда, маданият-жаркыландыруу кружога жюрюгенде, Орусбий улу белгилу орус жазуучу Антон Чеховуны кыарындашы Михаил бла танышканды. Ол да, кыарындыла, белгилу болмаза да, жазууну иш бл кюрешкенди, тауу жашыны юсюнде «Преступник» деген хапарын жазганды.

Халкчыбызны биллими, жамауатын келер ююню сагыштын этген жашы Орусбийланы Сафар-Алийни андан ары жашауу белгисизди. Энди хапарыбыз ала аны кыарындашы Наурузу юсюнден болуучула.

КЕРТИЛАНЫ Сакинат.

ЖКХ «Биз не ючюн төлей болурбуз?»

Къалай къураладыла тарифле

- Тарыгууларыны санында хар жыл сабий биринчи жерни жашуу журткоммунал жумушга ючюн төлеуде аладыла, - дейди «ЖКХ Контроль» организацияны толтуруучу директору, Жамауат палатаны келечиси Светлана Развортювона. - Адамла, бек биринчиден, бу төлеуде дайым нек эсеп туралдыла деп сорадыла. Экинчиден а, ала къвалей тергелеринини аман саудай алып айтырды, не ючюн төлеулерин билгире сюедиле. Билтер биринчи январьда талай регионда ЖКХ багыркак болганы келвени бек сефириндиргенди. Не ючюн дегенде, ол жалаанда биринчи июльда болууду деген эдик... «Законодательство турлорнгенини себепли энди бу төлеуде кеп факторлар юйю жумушларына этилик кюрчунча да киредиле. Ма олару тарифлени керюнопленерини сылт

тауу», - деп анылагыланы Светлана Развортювона. Кеп факторлы юйю жумушлары ючюн (лифтите эман подьездын жарыгыга кюротулган ток, жылуу) биз алгын да төлеучу эдик, алай ала ол кезимде коммуналыиелге санала эдиле. Алай эсе уа, төлеучу атын торлендиргенликте, аны ёлчмени айтамын: керек эди да. Болсода жер-жерледе уа аны сюендерича эткендиле. Ол кимини да сейрге калдырыла сылтау болганына не хапар.

Дагында бир анылашынмаган зат - жылуу ючюн төлеуде. «Мында эки амал барды. Биринчиси - адамла жаланда жылуу берилген кезимде төлеуде керек эди да. Болсода жер-жерледе уа аны сюендерича эткендиле. Ол кимини да сейрге калдырыла сылтау болганына не хапар. Дагында бир анылашынмаган зат - жылуу ючюн төлеуде. «Мында эки амал барды. Биринчиси - адамла жаланда жылуу берилген кезимде төлеуде керек эди да. Болсода жер-жерледе уа аны сюендерича эткендиле. Ол кимини да сейрге калдырыла сылтау болганына не хапар. Дагында бир анылашынмаган зат - жылуу ючюн төлеуде. «Мында эки амал барды. Биринчиси - адамла жаланда жылуу берилген кезимде төлеуде керек эди да. Болсода жер-жерледе уа аны сюендерича эткендиле. Ол кимини да сейрге калдырыла сылтау болганына не хапар. Дагында бир анылашынмаган зат - жылуу ючюн төлеуде. «Мында эки амал барды. Биринчиси - адамла жаланда жылуу берилген кезимде төлеуде керек эди да. Болсода жер-жерледе уа аны сюендерича эткендиле. Ол кимини да сейрге калдырыла сылтау болганына не хапар. Дагында бир анылашынмаган зат - жылуу ючюн төлеуде. «Мында эки амал барды. Биринчиси - адамла жаланда жылуу берилген кезимде төлеуде керек эди да. Болсода жер-жерледе уа аны сюендерича эткендиле. Ол кимини да сейрге калдырыла сылтау болганына не хапар. Дагында бир анылашынмаган зат - жылуу ючюн төлеуде. «Мында эки амал барды. Биринчиси - адамла жаланда жылуу берилген кезимде төлеуде керек эди да. Болсода жер-жерледе уа аны сюендерича эткендиле. Ол кимини да сейрге калдырыла сылтау болганына не хапар. Дагында бир анылашынмаган зат - жылуу ючюн төлеуде. «Мында эки амал барды. Биринчиси - адамла жаланда жылуу берилген кезимде төлеуде керек эди да. Болсода жер-жерледе уа аны сюендерича эткендиле. Ол кимини да сейрге калдырыла сылтау болганына не хапар. Дагында бир анылашынмаган зат - жылуу ючюн төлеуде. «Мында эки амал барды. Биринчиси - адамла жаланда жылуу берилген кезимде төлеуде керек эди да. Болсода жер-жерледе уа аны сюендерича эткендиле. Ол кимини да сейрге калдырыла сылтау болганына не хапар. Дагында бир анылашынмаган зат - жылуу ючюн төлеуде. «Мында эки амал барды. Биринчиси - адамла жаланда жылуу берилген кезимде төлеуде керек эди да. Болсода жер-жерледе уа аны сюендерича эткендиле. Ол кимини да сейрге калдырыла сылтау болганына не хапар. Дагында бир анылашынмаган зат - жылуу ючюн төлеуде. «Мында эки амал барды. Биринчиси - адамла жаланда жылуу берилген кезимде төлеуде керек эди да. Болсода жер-жерледе уа аны сюендерича эткендиле. Ол кимини да сейрге калдырыла сылтау болганына не хапар. Дагында бир анылашынмаган зат - жылуу ючюн төлеуде. «Мында эки амал барды. Биринчиси - адамла жаланда жылуу берилген кезимде төлеуде керек эди да. Болсода жер-жерледе уа аны сюендерича эткендиле. Ол кимини да сейрге калдырыла сылтау болганына не хапар. Дагында бир анылашынмаган зат - жылуу ючюн төлеуде. «Мында эки амал барды. Биринчиси - адамла жаланда жылуу берилген кезимде төлеуде керек эди да. Болсода жер-жерледе уа аны сюендерича эткендиле. Ол кимини да сейрге калдырыла сылтау болганына не хапар. Дагында бир анылашынмаган зат - жылуу ючюн төлеуде. «Мында эки амал барды. Биринчиси - адамла жаланда жылуу берилген кезимде төлеуде керек эди да. Болсода жер-жерледе уа аны сюендерича эткендиле. Ол кимини да сейрге калдырыла сылтау болганына не хапар. Дагында бир анылашынмаган зат - жылуу ючюн төлеуде. «Мында эки амал барды. Биринчиси - адамла жаланда жылуу берилген кезимде төлеуде керек эди да. Болсода жер-жерледе уа аны сюендерича эткендиле. Ол кимини да сейрге калдырыла сылтау болганына не хапар. Дагында бир анылашынмаган зат - жылуу ючюн төлеуде. «Мында эки амал барды. Биринчиси - адамла жаланда жылуу берилген кезимде төлеуде керек эди да. Болсода жер-жерледе уа аны сюендерича эткендиле. Ол кимини да сейрге калдырыла сылтау болганына не хапар. Дагында бир анылашынмаган зат - жылуу ючюн төлеуде. «Мында эки амал барды. Биринчиси - адамла жаланда жылуу берилген кезимде төлеуде керек эди да. Болсода жер-жерледе уа аны сюендерича эткендиле. Ол кимини да сейрге калдырыла сылтау болганына не хапар. Дагында бир анылашынмаган зат - жылуу ючюн төлеуде. «Мында эки амал барды. Биринчиси - адамла жаланда жылуу берилген кезимде төлеуде керек эди да. Болсода жер-жерледе уа аны сюендерича эткендиле. Ол кимини да сейрге калдырыла сылтау болганына не хапар. Дагында бир анылашынмаган зат - жылуу ючюн төлеуде. «Мында эки амал барды. Биринчиси - адамла жаланда жылуу берилген кезимде төлеуде керек эди да. Болсода жер-жерледе уа аны сюендерича эткендиле. Ол кимини да сейрге калдырыла сылтау болганына не хапар. Дагында бир анылашынмаган зат - жылуу ючюн төлеуде. «Мында эки амал барды. Биринчиси - адамла жаланда жылуу берилген кезимде төлеуде керек эди да. Болсода жер-жерледе уа аны сюендерича эткендиле. Ол кимини да сейрге калдырыла сылтау болганына не хапар. Дагында бир анылашынмаган зат - жылуу ючюн төлеуде. «Мында эки амал барды. Биринчиси - адамла жаланда жылуу берилген кезимде төлеуде керек эди да. Болсода жер-жерледе уа аны сюендерича эткендиле. Ол кимини да сейрге калдырыла сылтау болганына не хапар. Дагында бир анылашынмаган зат - жылуу ючюн төлеуде. «Мында эки амал барды. Биринчиси - адамла жаланда жылуу берилген кезимде төлеуде керек эди да. Болсода жер-жерледе уа аны сюендерича эткендиле. Ол кимини да сейрге калдырыла сылтау болганына не хапар. Дагында бир анылашынмаган зат - жылуу ючюн төлеуде. «Мында эки амал барды. Биринчиси - адамла жаланда жылуу берилген кезимде төлеуде керек эди да. Болсода жер-жерледе уа аны сюендерича эткендиле. Ол кимини да сейрге калдырыла сылтау болганына не хапар. Дагында бир анылашынмаган зат - жылуу ючюн төлеуде. «Мында эки амал барды. Биринчиси - адамла жаланда жылуу берилген кезимде төлеуде керек эди да. Болсода жер-жерледе уа аны сюендерича эткендиле. Ол кимини да сейрге калдырыла сылтау болганына не хапар. Дагында бир анылашынмаган зат - жылуу ючюн төлеуде. «Мында эки амал барды. Биринчиси - адамла жаланда жылуу берилген кезимде төлеуде керек эди да. Болсода жер-жерледе уа аны сюендерича эткендиле. Ол кимини да сейрге калдырыла сылтау болганына не хапар. Дагында бир анылашынмаган зат - жылуу ючюн төлеуде. «Мында эки амал барды. Биринчиси - адамла жаланда жылуу берилген кезимде төлеуде керек эди да. Болсода жер-жерледе уа аны сюендерича эткендиле. Ол кимини да сейрге калдырыла сылтау болганына не хапар. Дагында бир анылашынмаган зат - жылуу ючюн төлеуде. «Мында эки амал барды. Биринчиси - адамла жаланда жылуу берилген кезимде төлеуде керек эди да. Болсода жер-жерледе уа аны сюендерича эткендиле. Ол кимини да сейрге калдырыла сылтау болганына не хапар. Дагында бир анылашынмаган зат - жылуу ючюн төлеуде. «Мында эки амал барды. Биринчиси - адамла жаланда жылуу берилген кезимде төлеуде керек эди да. Болсода жер-жерледе уа аны сюендерича эткендиле. Ол кимини да сейрге калдырыла сылтау болганына не хапар. Дагында бир анылашынмаган зат - жылуу ючюн төлеуде. «Мында эки амал барды. Биринчиси - адамла жаланда жылуу берилген кезимде төлеуде керек эди да. Болсода жер-жерледе уа аны сюендерича эткендиле. Ол кимини да сейрге калдырыла сылтау болганына не хапар. Дагында бир анылашынмаган зат - жылуу ючюн төлеуде. «Мында эки амал барды. Биринчиси - адамла жаланда жылуу берилген кезимде төлеуде керек эди да. Болсода жер-жерледе уа аны сюендерича эткендиле. Ол кимини да сейрге калдырыла сылтау болганына не хапар. Дагында бир анылашынмаган зат - жылуу ючюн төлеуде. «Мында эки амал барды. Биринчиси - адамла жаланда жылуу берилген кезимде төлеуде керек эди да. Болсода жер-жерледе уа аны сюендерича эткендиле. Ол кимини да сейрге калдырыла сылтау болганына не хапар. Дагында бир анылашынмаган зат - жылуу ючюн төлеуде. «Мында эки амал барды. Биринчиси - адамла жаланда жылуу берилген кезимде төлеуде керек эди да. Болсода жер-жерледе уа аны сюендерича эткендиле. Ол кимини да сейрге калдырыла сылтау болганына не хапар. Дагында бир анылашынмаган зат - жылуу ючюн төлеуде. «Мында эки амал барды. Биринчиси - адамла жаланда жылуу берилген кезимде төлеуде керек эди да. Болсода жер-жерледе уа аны сюендерича эткендиле. Ол кимини да сейрге калдырыла сылтау болганына не хапар. Дагында бир анылашынмаган зат - жылуу ючюн төлеуде. «Мында эки амал барды. Биринчиси - адамла жаланда жылуу берилген кезимде төлеуде керек эди да. Болсода жер-жерледе уа аны сюендерича эткендиле. Ол кимини да сейрге калдырыла сылтау болганына не хапар. Дагында бир анылашынмаган зат - жылуу ючюн төлеуде. «Мында эки амал барды. Биринчиси - адамла жаланда жылуу берилген кезимде төлеуде керек эди да. Болсода жер-жерледе уа аны сюендерича эткендиле. Ол кимини да сейрге калдырыла сылтау болганына не хапар. Дагында бир анылашынмаган зат - жылуу ючюн төлеуде. «Мында эки амал барды. Биринчиси - адамла жаланда жылуу берилген кезимде төлеуде керек эди да. Болсода жер-жерледе уа аны сюендерича эткендиле. Ол кимини да сейрге калдырыла сылтау болганына не хапар. Дагында бир анылашынмаган зат - жылуу ючюн төлеуде. «Мында эки амал барды. Биринчиси - адамла жаланда жылуу берилген кезимде төлеуде керек эди да. Болсода жер-жерледе уа аны сюендерича эткендиле. Ол кимини да сейрге калдырыла сылтау болганына не хапар. Дагында бир анылашынмаган зат - жылуу ючюн төлеуде. «Мында эки амал барды. Биринчиси - адамла жаланда жылуу берилген кезимде төлеуде керек эди да. Болсода жер-жерледе уа аны сюендерича эткендиле. Ол кимини да сейрге калдырыла сылтау болганына не хапар. Дагында бир анылашынмаган зат - жылуу ючюн төлеуде. «Мында эки амал барды. Биринчиси - адамла жаланда жылуу берилген кезимде төлеуде керек эди да. Болсода жер-жерледе уа аны сюендерича эткендиле. Ол кимини да сейрге калдырыла сылтау болганына не хапар. Дагында бир анылашынмаган зат - жылуу ючюн төлеуде. «Мында эки амал барды. Биринчиси - адамла жаланда жылуу берилген кезимде төлеуде керек эди да. Болсода жер-жерледе уа аны сюендерича эткендиле. Ол кимини да сейрге калдырыла сылтау болганына не хапар. Дагында бир анылашынмаган зат - жылуу ючюн төлеуде. «Мында эки амал барды. Биринчиси - адамла жаланда жылуу берилген кезимде төлеуде керек эди да. Болсода жер-жерледе уа аны сюендерича эткендиле. Ол кимини да сейрге калдырыла сылтау болганына не хапар. Дагында бир анылашынмаган зат - жылуу ючюн төлеуде. «Мында эки амал барды. Биринчиси - адамла жаланда жылуу берилген кезимде төлеуде керек эди да. Болсода жер-жерледе уа аны сюендерича эткендиле. Ол кимини да сейрге калдырыла сылтау болганына не хапар. Дагында бир анылашынмаган зат - жылуу ючюн төлеуде. «Мында эки амал барды. Биринчиси - адамла жаланда жылуу берилген кезимде төлеуде керек эди да. Болсода жер-жерледе уа аны сюендерича эткендиле. Ол кимини да сейрге калдырыла сылтау болганына не хапар. Дагында бир анылашынмаган зат - жылуу ючюн төлеуде. «Мында эки амал барды. Биринчиси - адамла жаланда жылуу берилген кезимде төлеуде керек эди да. Болсода жер-жерледе уа аны сюендерича эткендиле. Ол кимини да сейрге калдырыла сылтау болганына не хапар. Дагында бир анылашынмаган зат - жылуу ючюн төлеуде. «Мында эки амал барды. Биринчиси - адамла жаланда жылуу берилген кезимде төлеуде керек эди да. Болсода жер-жерледе уа аны сюендерича эткендиле. Ол кимини да сейрге калдырыла сылтау болганына не хапар. Дагында бир анылашынмаган зат - жылуу ючюн төлеуде. «Мында эки амал барды. Биринчиси - адамла жаланда жылуу берилген кезимде төлеуде керек эди да. Болсода жер-жерледе уа аны сюендерича эткендиле. Ол кимини да сейрге калдырыла сылтау болганына не хапар. Дагында бир анылашынмаган зат - жылуу ючюн төлеуде. «Мында эки амал барды. Биринчиси - адамла жаланда жылуу берилген кезимде төлеуде керек эди да. Болсода жер-жерледе уа аны сюендерича эткендиле. Ол кимини да сейрге калдырыла сылтау болганына не хапар. Дагында бир анылашынмаган зат - жылуу ючюн төлеуде. «Мында эки амал барды. Биринчиси - адамла жаланда жылуу берилген кезимде төлеуде керек эди да. Болсода жер-жерледе уа аны сюендерича эткендиле. Ол кимини да сейрге калдырыла сылтау болганына не хапар. Дагында бир анылашынмаган зат - жылуу ючюн төлеуде. «Мында эки амал барды. Биринчиси - адамла жаланда жылуу берилген кезимде төлеуде керек эди да. Болсода жер-жерледе уа аны сюендерича эткендиле. Ол кимини да сейрге калдырыла сылтау болганына не хапар. Дагында бир анылашынмаган зат - жылуу ючюн төлеуде. «Мында эки амал барды. Биринчиси - адамла жаланда жылуу берилген кезимде төлеуде керек эди да. Болсода жер-жерледе уа аны сюендерича эткендиле. Ол кимини да сейрге калдырыла сылтау болганына не хапар. Дагында бир анылашынмаган зат - жылуу ючюн төлеуде. «Мында эки амал барды. Биринчиси - адамла жаланда жылуу берилген кезимде төлеуде керек эди да. Болсода жер-жерледе уа аны сюендерича эткендиле. Ол кимини да сейрге калдырыла сылтау болганына не хапар. Дагында бир анылашынмаган зат - жылуу ючюн төлеуде. «Мында эки амал барды. Биринчиси - адамла жаланда жылуу берилген кезимде төлеуде керек эди да. Болсода жер-жерледе уа аны сюендерича эткендиле. Ол кимини да сейрге калдырыла сылтау болганына не хапар. Дагында бир анылашынмаган зат - жылуу ючюн төлеуде. «Мында эки амал барды. Биринчиси - адамла жаланда жылуу берилген кезимде төлеуде керек эди да. Болсода жер-жерледе уа аны сюендерича эткендиле. Ол кимини да сейрге калдырыла сылтау болганына не хапар. Дагында бир анылашынмаган зат - жылуу ючюн төлеуде. «Мында эки амал барды. Биринч

Төпөлени Байлампыклары

Бу көндө Ташлы-Таланы орта школунда кыонакчыга тарых илимдери кандидаты, пост Алафайланы Алим, аны ойдегиси Ариука эм белгилери жырчыбыз Төпөлени Алим келгенди. Ол төбөшү быыл элге 90 жыл толганына жоралганда. КМРнин культураны сыйлы кулдукчусу Гузиланы Тахир а жазда ол байрамны кыуанч халда белгилериклерин билдиргенди. Кыонакчыга да онг табып келгенлери ючюн ыразылыгынын айтханды.

Элге жоралап, назмула окугубангыла, жырла-айтхандыла

Андан сора элни администрациясыны устаз болуп ишлегенди, арта шахарга кетген эми.

Анча заманы узакда турганлыкыга, аны тууган жерине соймеклиги хар намуусунда да терен ачыкхандыла. Школчула уа поэти Минги тауга, айранга, таулу элге аталган тизиглерин шатык окуп, кырауучулары келерин жарытхандыла.

Төпөлени Алим а бу элге келирге бек сойгенин билдиргенди. Школчула да билимлерин өсдюрюп, тууган журтларыны атын ашылыкты бла айтдырыларын тежгенди. Оркин тутушуу бла тири корешгенлерине ыспас этип, жаш спортчула да болушук этерге муратын да билдиргенди. Андан сора уа жыйылганланы жырлары бла кыуанчдырыганды.

Изы бла Гузиланы Тахир Алафайланы Алимни юсюнден айтханды. Аны «Крылатый мой Эльбрус» деген китабын энци белгилеп, ол жыйымдыкка хар назмула бла айтхандыла. Мектепде былтырдан бери хореограф, «Балкэрия» ансамблинде теспеген Байсыланы Илияс сабийлени аяк биогерге ойретеди. Бюгонюкде

КОНКУРС

Кьудуретибизни кьаты сакьлауну ниетлерин сингдире

Алгаракчыла илмуну ыйгыныны чеклеринде Кыбарты-Малкьар кырал Аграр университетни агрономия бөлүмюнде республиканы табыгьаты бла байламлы конкур бардырылганды. Аны «ЭКОЛОГИЯ ЖИЗНЬ» жамауат организацианын тау тийрелени экологиясыны институтуну табыгьатын битеудуния фондуну (WWF)келечилери кырагандыла.

Хорлаганлагыла Табийгьатны битеудуния фондундан (WWF) саугьала, кыргалганыны барысына да ыразылыкть письмола берилгенди. **УЛБАШЛАНЫ Мурат.**

СЫНАУ

Жумушну тюз кырауну хыйсаплары

Тырнауауда сабийлени эм жаш тёлону чыгармачылыкны Мокьаланы Магомед атлы арагьа журюгөн сохта-ланы хунерлерин ачыкхалгандан эм айтхандан тышында, эришулеге кьатышдырып, бу жаны бла сынам жырларына кьайгырадыла. Аны хайырындан сабийлени жетишимлери жыл сайын бөе барды. Арт заманда да ала ахшы кыромдоплери бла кыуандыргандыла.

92-син алып, лауреат болганды. Анга диплом, кубок эм саугьа бергенди. Арагьа журюгөн дагыда сегиз сабий «Мени сойген жерим» деген республикалы конкур фестивалыга кьатышхандыла. Аны «Ата журтуну юсюнден жазама журюкден келген тизиглени» деген бөлүмде кестерини жыл сан кыаууларында Атабийланы Малика, Мирзойланы Самира, Полина Розина бла Тебердиланы Аскербий хорлагандыла. «Лингвистика» жаны бла кичини жерни Локияланы Зульфия алганды. Сабина Галиева, Амалия Гукова бла Радиша Шихзабекова уа «Миллет аш-азыклары» билиуде экинчи болгандыла.

Анатолий САФРОНОВ. СУРАТДА: Хаджиланы Даут устазы Руслан Бишенов бла.

Юйренуле

Кьыйын кезиудеде жунчуп кьалмазча

Кьабарты-Малкьарны Граждан кыорулануу эмда кьыйын болууладан сакьлануу жаны бла арасыны преподавательлери Черк муниципал районуну жер-жерли администратиясында юйренуле бардыргандыла. Алагьа бу аууну элдерини башчылары, эвакуация комиссияны председателери, битеуло билим берген школаны директорлары, аланы орунбасарлары эмда ОБЖ-дан устазла кыагышхандыла.

басыудан сакьланууну эмда кытуулуну амалларын аныгыла дөргө кире эдиле. Битеу ол затта эседе кылар ючюн, документти фильмула да кьргөтхөргенди. Ахырында дөргөле тынгылап, соруулага тюз жууула берген онгьрт адамга уста-

Футбол

Бизникиле онглурак эдиле

Кисловодскда жараулага жыйылууну чеклеринде «Спартак-Нальчик» Назраны «Ангуст» командасы бла ойнаганды эм 3:0 эсеп бла хорлаганды. Эки команданы да кырауулары бирчарак болганылыкыга, бизникиле игирек ойнагандыла. Биринчи таймда «Ангуст» майданга команданы кырауда болганы битеу футболчуларын ичинди, алай ала гол урургьаталы таз кезимую хайырланмагандыла.

Ислам Дзётов штрафной уругьандыла. Ислам Дзётов штрафной уругьандыла. Ислам Дзётов штрафной уругьандыла. Ислам Дзётов штрафной уругьандыла.

Эки спортчубуз башха клублага кьчгендиле

«Спартак-Нальчикден» эки футболчу Ислам Тулов бла Магомед Гугев башха клублага ойнарыкыла, деп билдирди команданы пресс-службасындан.

Биринчи «Авангардха» кышууды, ол анда «Спартак» алгыныгы баш тренери Жансаян Биджиевни кылуна ойнардыкы.

КИКБОКСИНГ

Командабыз кесин танытханды

Кисловодскда физкультурасулукну ючюлеуо комплексинде кикбоксингни «лайт-контакт» эм «фулл-контакт» тюрлоперинден Ставрополь крайны биринчилиги эм чемпионаты бардырылгандыла. Анга Россияны гугьдан 300-ден

аслам спортчу кыагышханды, деп билдирди республиканы Спорт министрствосуну пресс-службасындан. Анда Кыбарты-Малкьарны жыйымдык командасы, 22 алын майдал кытып, битеу-команда зачетда экинчи жерни

КАРАТЕ

Махтауга тийишли жашчыкыла

Нальчикде 6-7-жыллык спортчуланы араларында каратеден республикалы эришуле бардырылгандыла. Ала битеуроссий турнири алында (ол февральны ортасында Саратовта болукуду) жаш карателени сынар мурад бла кыралганды. Эришуле регионуну спорт школларындан 70-ге жууук жашчыкты бла кыагышкы кьатышханды. Ахшы эсеплери бла Элбрус районуну олимпиада резервалы сабий-жаш тёлө спорт школуда жарау этгенле кыагышхандыла.

Джамия, Хаджиланы Аиша бла Жанна Жанова экинчиле болгандыла. Аланы тренер-Материаланы басмагьа **КУЛЬЧАЛАНЫ Зульфия** бла Анатолий **ТЕМИРОВ** хазырлгандыла.

АНГЫЛАТЫ

Карантинге тюшерик продукцияны юсюндөн хапар - электрон халда

Россельхознадзору Кыбарты-Малкьарда эмда Шимал Осетия - Алыния Республикада Управленисы быыл Биринчи январьдан башлап карантинге тюшерик болуку продукцияны юсюндөн Ветеринар эмда фитосанитар федерал службага билдирюу (ол санда электрон халда) система ишлеп тебирегенин эсгертеди. Аны юсюндөн быллой продукция чыгаргьан объектилер (производстволары) иликлеринде, орендада, хойырлонууда болганы, оны тыш кырапалдан ташуу, сатыу-алуу, жорашыруу бла корештен жаркьанды, ол санда эки предприниматель, билдиргер керектенди.

«Зовистель» неда оны толур эркинликке келечиси тийишли билдирюону Россельхознадзору жер-жерли бөлүмюне жиберирге борчууду. Кеси де ол жумушуну продукцияны келтирген коону ичинде толтурды. Системаны хайырлануу ючюн, Интернетте кышуулан компьютер керекди. Ведомствого билдирюу жибергенде сора аны коюу бла не оную этпелени да билдире оин береди ол. Документте био ишлеп бөлүк хайырлануучуга биринчилик, Россельхознадзору интернет-сайтында «Агрус-Фитос» - аподсистема «электронный карантинный сертификат - извещение о достатке» бөлүмюндө эсепте алынырга керекди. Соруулары болгьонда Россельхознадзору Кыбарты-Малкьарда эмда Шимал Осетия - Алыния Республикада Управленисыны битеуле карантин, урукучулук эмда мурьуюнуо кьачествону надзор этуу бөлүмюне баруула неда сьештирге болукучула. Аны адреси эм телефон номери: Нальчик ш., Ленин атлы проспект 54, 8 (8662) 77-81-75.

Россельхознадзору Кыбарты-Малкьарда эмда Шимал Осетия - Алыния Республикада Управленисыны пресс-службасы.

УЧРЕДИТЕЛЪЕ: КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИ БЛА ПРАВИТЕЛЬСТВОСУ

Баш редактор АТТАЛАНЫ Жамал	ТЕЛЕФОНДА: Редакторуо примамалы - 42-63-01. Баш редакторуо орунбасарлары - 42-38-21, 40-84-82. Жууулаы секретары - 42-66-85. Секретары - 40-93-62, Корреспондери - 42-63-62.	Редакция авторга бла кыагыт журюгөтмейин. Кьоз жазмагьала рецензия этпемейди эм ала артка кыагытармайдыла.	Номерге графикте кере 19.00 сагытда кьоз саалында. 20.00 сагытда кьоз саалындагы
РЕДАККОЛЕГИЯ: ТЕКУЛАНЫ Хауа (баш редакторуо орунбасары), ЖАНУУЗАЛАНЫ Накабат (баш редакторуо орунбасары), ТОКЪЫЛАНЫ Борис (жууулаы секретары), МОКЪЫЛАНЫ Зузура (бөлүмю редакторуо), ТНКАЛАНЫ Фатима (бөлүмю редакторуо).	РЕДАКЦИЯНЫ БЕ.НОМЕРИ: Политика эм ырано - 42-24-02, 42-67-68. Экономика - 42-66-73. Социал ишсе - 42-75-82, 40-59-18. Курортта, туризм эм спорт - 40-39-93, 42-66-71. Окуучуула бла байламмакьала журюктөу эм жазылуу - 42-37-94. Энци корреспондент - 42-68-72, Тилмакьала - 40-28-97. Операторга - 40-28-49, 42-39-65.	Газетте басылганын материалда айтхалган оюмла редакцияны оюмуу бла келешимге болукучула. Алада айтхалган хар зат ючюн Росей Федерацияны Басмагы юсюндөн законуну тийишлиликке материалдагы авторлары келеси жууушандыла.	ГАЗЕТНИ НОМЕРИНИ ЧЫГАРТАЛАНЫ: Осмонданы Хауа - дежурный редактор, Кетечиданы Зульфия, Кучукуаны Сафият - жууулаы секретарыны орунбасарлары, Токумаланы Салим - 1,2-чи бетте, Ахкьабеланы Жаннети - 3-чу бет, Зезаланы Лида - 4-чу бет корреспондери. Тиражы 1407 экз. Заказ № 130 Багысма 10 сомду.
		Редакция автордан 400 гает тизгенди (машина бла жазылган 5-6 бет) келино алмайды.	Газетти розинагага сатыу ючюн КМРнин «Роспечать» акционер общество жууулуанды. Телефон: 42-49-34
		Газетте Басмагы эм ааламы информацияны эркинликерини корууула жаны бла Кыбарты-Малкьар регион интелекцида 2016 жылда 19 декабрьде регистрация этпелени.	Газетти басмагьа «КамР-Медиа» ГКУ-чу компьютер службаы хазыр этпелени.
		Регистрация номер - ПИ № ТУ07-00118. Индекс - 51532	Газет «Тетраграф» ООУ-ну типографиясында басмалганды. Нальчик шахар, Ленин атлы проспект, 33
			Газеттин ислерине тапшыруу ючюн КМРнин почта сагылаы федеральнай Управленисы жууулуанды. Телефонна: 76-01-28, 76-01-10

РЕДАКЦИЯНЫ ЭМ ПЕДАТЫЛАН АДРЕСИ:

РЕДАКЦИЯНЫ ХАУА -
дежурный редактор,
Кетечиданы Зульфия, Кучукуаны Сафият - жууулаы секретарыны орунбасарлары,
Токумаланы Салим - 1,2-чи бетте,
Ахкьабеланы Жаннети - 3-чу бет,
Зезаланы Лида - 4-чу бет
корреспондери.
Тиражы 1407 экз. Заказ № 130
Багысма 10 сомду.

36000, Нальчик шахар,
Ленин атлы проспект, 5
элбонуну почта:
адрес: 50@mai.ru